

■ Bevallom, szinte minden szellemi energiámat lekötötte az elmúlt négy év magyarországi eseménytörténetének figyelemmel kísérése. A sztorik és a folyamatok állandó feszültségben tartottak, bizonyára azért, mert gyakran befejezetlenek maradtak, vagy mert a mögöttünk hagyott négyszer 365 nap nagyobb részt féligazságok kimondásának a története volt.

Számomra mind a mai napig a legkatartikusabb élményt az SZDSZ ördögi ötlete, demokráciába öltöztetett bosszúja, emlékezetes négy igenes népszavazása jelentette. (Mellekesen: ez a történet nem is a féligazságok, hanem a háromnegyedes hamisságok világába tartozik.) Bár senki sem felejtette el, most hadd elevenítsem fel mégis, mit jelentett ez akkor – és ma – az én olvasatomban. A négy kérdésből háromnak már nem volt igazi tétje, legfeljebb nyomatókat kellett adni a már korábban hozott döntéseknek a népakarat által. Az igazi tét ugyanis az volt, hogy a nép válasszon köztársasági elnököt avagy a parlament. – Jóllehet az erre vonatkozó kérdésnek a tartalma elterelte a figyelmet a lényegről. Akkor tudniillik az volt a dolgok alfája és omegája, hogy kapjon-e esélyt a népszerűsége csúcspontján álló Pozsgay Imre a köztársasági elnöki címre kiírt választáson annak elnyerésére. Az a Pozsgay Imre, aki az MDF 2. lakitelki találkozásánál való részvételét a későbbi SZDSZ kemény magjának távollattartásától tette függővé. (Mint tudjuk, feltételeit teljesítették.) Nos, a bosszú nem sokáig várattott magára. A népszavazás a már lényegében befeje-

Féligazságok és hamisságok

SZERINTEM

Dr. Farkas István 1942-ben született a Bács-Kiskun megyei Öregcsertő községben, hatgyermekes parasztcsaládban. A kalocsai I. István Gimnáziumban érettségizett, 1960–65 között a JATE Bölcsészettudományi Karának magyar-történelem szakos hallgatója volt. 1965 óta az egyetem Ságvári Endre Gyakorló Gimnáziumában tanít. Doktori disszertációját Németh László magyarság- és műltszemlélete címmel írta.

kísérlet történt 1956-ban –, hanem ideális nemzetközi feltételek között az uralkodó párt reformszárnyának és az ellenzéki kerekasztal politikusainak bölcs kompromisszum-készsége küldte a sülylesztőbe, akkor enyhén szólva legalább is kételyeink támadhatnak az utolsó évek diktatúrájának keménységét illetően. (Az első évek terrorját senki sem vonja kétségbe.) Dehát akkor mitől annyira homogén ez a fél század? Szándékos történelemhamisításnak érzem, amikor a Rákosi korszak uralmi formáját, az elnyomás dinamizmusát, a kiszámíthatatlanság öröngését, az öncélú osztályérdek fehér izzását összemossák a Kádár-korszak második felének konszolidált viszonyaival. (A „konszolidált viszonyok” persze hosszabb távon többet ártanak, mint a Rákosi-évek barbarizmusa, de azon az alapon, hogy a hideg víz edzi a testet, nem lehet tagadni a langyos víz előnyeit...) A különbséget ráadásul maguk az egy-

bemosók is éreztetik, amikor elretentő példák között 90 százalékban az „ötvenes évek” törvénytenségei szerepelnek. (Kitelepítések, B-listázás, egyház- és vallásüldözés, Reesk, padlássöprés, Rajk-per, szocreal stb.) Igaz, a Kádár-éra is szörnyű gyilkosságokkal kezdődött!

De jellegzetes esete a féligazságok körének kormányunk önértékelése is. Gyakran halljuk, hogy Magyarországon ebben a térségben a béke szigete, s ez a kormány érdeme is. Így igaz. De csak a kormányé? Figyeljünk csak egy hangra, s a kontrasztra is! Horn Gyula egyik nyilatkozatában maga is megfogalmazta, hogy meggyőződése szerint más összetételű kabinet sem lett volna képes az adott szituációban a jelenlegitől lényegesen eltérő és eredményesebb politikát folytatni. Ugyanakkor a hatalmon lévő kormány még egyszer sem juttatta kifejezésre azt, hogy saját törekvései és eredményei ugyanazt az orszá-

got tették a béke szigetévé, amelyik korábban is a régió legvidámabb barakja volt. Ez lenne az igazság másik fele.

A féligazságok külön bugyrába tartoznak a volt MSZMP-tagok vagy szimpatizánsok megítélésével kapcsolatos anomáliák. Mert miként lehetséges az, hogy aki MSZP-tagként megmaradt baloldali értelmű politikusnak, posztkommunistának címetetik, aki pedig egykor Jasszer Arafat terroristáinak dícséretét zengte, ma nemzeti csalógnya „a média”-ban, s kiérdemelte az „igaz magyar embör” kitüntető címet? Vagy: ha kimondjuk alapítétként, hogy hazánkba a kommunizmus szovjet-orosz szuronyok hegyén érkezett – mert ez lényegét tekintve így igaz –, akkor miért nem hiteles az orosz megszállók távozása után a volt párttagok színeváltozása? Illetve miért hiteles egyeseké, s miért nem az másoké? Továbbá: itt van 1956 örökségének a kérdése. 1993 őszén hallottam először – Litván György szájából –, hogy a forradalomnak résztvevőit és jelegét tekintve több rétege is van. Úgy mint reformkommunista, konzervatív-keresztény, liberális és jobboldali radikális. Úgy gondolom, mindaddig, amíg ezeknek a politikai irányzatoknak a kellő tisztessége el nem ismertetik, nem következhet be a nagy nemzeti feladatok megoldásához szükséges egyetértés. Egyébként magam ennek közeli bekövetkezésében igen erősen hiszek.

De nem sorolom tovább a féligazságokat. Nézzük inkább,

mit hoz a jövő! A teljes igazság természetesen a következő parlamenti ciklusban sem mondatik ki. Az új hatalom haszonélvezői a maguk ízlése szerint magyarázzák majd az eseményeket. Ez mindig is így volt, ezután sem változik. Azt azonban most is nagy lehetőségnek érzem, hogy elmondhatom a magam véleményét, amely ugyancsak szubjektív. Amit én igaznak érzek, mások hamisságnak láthatnak. Tisztelem ezeket az ellenvéleményeket. Azt várom, hogy a következő négy évben tovább nő a nyilvánosság ereje, s pusztulni kezd végre a megolvadt jég alól felburjánzó gyom. Hiszem, hogy türelmesebbek leszünk a másság iránt, különösen a politikai másság iránt. Azt várom, hogy a pártok nem képviselőik harsányságával, arroganciájával, hanem empatikus készségükkel, programjaik következetes betartásával növelik népszerűségüket. Etekintben eddig is példaértékűek voltak Pozsgay Imre, Kulin Ferenc, Vásárhelyi Miklós, Békesi László, Fodor Gábor, Kósa Ferenc, Fodor István, Nagy Ferenc és Szűrös Mátyás szereplései. Nem várok – bár szeretnék – viszont jelentős gazdasági fellendülést. (Ehhez évszázadok óta nincsenek meg nálunk a feltételek.) Inkább várom a megtermelt javak okosabb elosztását. Nem bolsevik módra, de nem is a vadkapitalizmus jegyében. Talán akad egy „harmadik út”!

Farkas István
tanár, Ságvári gimnázium

Választási hírlevél

Minden ötödik magyar tudatlan?

Hasznos tudnivalók a politikai pártokról

Csörög a Westel rovatunkat többször is felkeresték olvasóink, a pártok képviselői, s a Választási Híradó című kiadvány iránt érdeklődtek. Némi utánjárással sikerült megtudnunk, s ezt az említett rovatban már közöltük is, hogy Szegeden a 485-041-es telefonon kaphatnak bővebb felvilágosítást Pálffy Sándornétól. A vele való beszélgetés során arról is értesültünk, hogy a napokban megjelent első szám ára 330 forint, a negyedévi előfizetés – gyakorlatilag a májusi választásokkal bezárólag – pedig 4500 forint+ ÁFA.

Azóta hozzájutottunk az első számhoz, átlapoztuk, tanulmányoztuk. A közszolgálati időszakos kiadvány, véleményünk szerint, első sorban a választásokon induló pártokat segíti, segítheti hasznos tudnivalókkal. Hogy mi minden található az első számban? A hírlevél Göncz Árpád köztársasági elnök bejelentését közli indítóként. Mint ismeretes, a köztársasági elnök 1994. február 4-én, 8 óra 30 perc körülte az ország nyilvánosságával, hogy az idei országgyűlési választásokat május 8-ára tűzte ki. Ezt követően tájékozódhatunk a választásokkal kapcsolatos jogszabályokról, hivatalos

közleményekről és az országgyűlésen készült naplóról.

A legnagyobb részt a hírlevélben a pártok (összesen 23) közleményei kapnak helyet. Ezek igen „tarkák”, tudniillik a választási programoktól kezdve a közszöntökon keresztül az időszzerű párteseményekig sokmindent olvashatunk ebben a részben. Aki pedig „szemlézni” óhajt ezekből az anyagokból, az nyugodtan meglehet, hiszen ezek az írásos programok, tájékoztatók immár a nyilvánosság szerves részét képezik.

Az első szám végén igen érdekes közvélemény-kutatási adatokat közöl a szerkesztőség. Jelesül azt, hogy a választópolgárok milyen ismeretekkel rendelkeznek a pártok parlamenti szerepéről. Ebből kiderül, hogy a megkérdezettek 41 százaléka ismeri a pártok országgyűlési szerepét, 22 százalék csak 3-4 pártot ismeri, 18 százalék 1-2 párt országgyűlési feladatait tudta megnevezni, míg 19 százaléknak semmilyen ismeretei nincsenek a fentiekkel kapcsolatban.

Ha mást nem, ezt (is) érdemes megjegyezni....

K. F.

HANGPRÓBA

Összeállt a kép Csurka Istvánról?

Tisztelem, becsülöm azt az embert, aki küzd az igazságért. Ezáltal növekszik hitben, lélekben, szellemben, és így lesz boldog. Vannak, akik másként keresik a boldogságot.

Mindannyian boldogok akarunk lenni, minden bizonnyal azok is, akik a Délmagyarország című napilap 1994. február 1-jei számában egész oldalas összeállítást készítették a Magyar Út Mozgalom és a Magyar Igazság és Élet Pártja vezetőjéről. Véleményüket tisztelesen tartva úgy érzem, hogy ebben az esetben nem sikerült „egymással is feleselve” hozzájárulniuk, hogy nagyjából az igazsághoz közel álló „kép kerekedjék ki” Csurka Istvánról.

A kép, melyet róla rajzoltak egyértelműen elmarasztaló. Ez nem lenne baj, ha igaz is lenne. Én egészen másként vélekedem róla, és tudom, hogy velem együtt még sokan az egész országban.

A lap olvasói viszont Csurka súlyos és hétköznapi „bűneiről” szerezhettek tudomást, melyeket már kommentálni sem kell, az „erkölcsi következtetést” az olvasó is levonhatja. Akinak a nevét az egyik közíró fogadalomból másfél éve le sem írja. (Ugyanakkor Aczél György és Kun Béla neve olvasható a cikkben, ők leírhatók.) Csurkát legfeljebb mint a „kortárs magyar irodalom egyik legjobb novellistáját, drámaíróját” becsülték – régen. Amikor még „álcázta tehetségét”? Akiről legfeljebb le lehet írni: „igazságokat is kimond”, és akit „némi politikai és eszmetörténeti háttérrel lehet” megérteni – 10x17 cm-es területen, Jézustól Mar-

xig-Leninig sorolva a nagy utópistákat. A mi Pistánkat pedig, mint az „ideokratikus diktatúrák irányába vezető” – veszélyesnek kell nyilvánítani. Akiről mindössze egy 8x8 cm-es, nyúlfarknyi részben találunk valami jót is, de ezt is ő, „Csurka mondja” saját magáról. Képzeliük el, milyen egyöntetűre „kerekedett” volna ki a „kép”, ha még ő sem „felelgethet”.

A választási arcképcsarnok ilyen arányait tapasztalván nem tartom meglepőnek, ha Csurka István, a valódi rendszerváltás harcosa, a közíró kifejezésével élve: a „közutalat felé” halad. Ha ez igaz, akkor a kép valóban összeállt, de, ha a kép torzított, akkor csak egy kép állt össze.

Én nem sorolom magam a „közutalók” közé. Egyébként is hiszem, nem szabadna gyűlölködni. Ez az érzés zsákutca vezet az egész világon. A pusztítás és a pusztulás zsákutcájába. A növekedés felé a szeretet vezet, a szeretet boldogsága. Igen, „Tegy a gyűlölet ellen!” – de ne gyűlöljétek tégy, hanem szeretettel.

A többirányú, valószínű tájékoztatás érdekében legalább egy más véleményű tollforgató is lehetőséget kaphatott volna az összeállításban. Zöldi László a Nehézfiú című írásában bemutatja a jellemtelen, hálátlan Csurkát. Szántó Péter még kevésbé leplezi ellenszenvét írásában. Olyannyira, hogy Csurka „öblös” nevéte is „gátlástalan” jelzőt kap tőle. Magyarul tudók érezzük, hogy mit akar írja mondani: feltörő, felcsattanó, harsány stb. nevetés akart ez lenni, de nem sikerült valami miatt... A

szerző további kifejezéseit nem óhajtom elemezni, nem szeretnék egy-két jelzőt én is eltávolítani. Berkes Erzsébet sorait sok helyütt nem értem. Bízom benne, hogy Csurka István 1994. március 12-re, a szegedi városi Sportszámokba tervezett választási nagygyűlésének sikere rácsafol e képre, melyet lapjuk tárt az olvasók elé. A Magyar Út Körök és

Kedves Király Zoltán, félünk!

Láttuk a tüntetésen, amelyet a bűnözés miatti félelem ellen szervezett február 3-án Szegeden és félünk.

Félünk, hogy országunkat olyan politikusok fogják vezetni, akik képesek bármikor bármilyen elégedetlenség élére állni, és könnyedén feledik saját korábbi nézeteiket.

Félünk, hogy akik a leghangosabban követelték a Cserepes sori „KGST”-piacot, azok elsőként mutogatnak másokra az ottani bűnözés miatt. Holott tudhatják, hogy az ilyen áruforgalomban nem csak a „nehéz dolgok” (alkohol, valuta, fegyver, kábítószer stb.), de még a kisebbek forgalmazása is bármely jogállam törvényében ütközik. Csak azért lehetnek olcsók, mert kétes eredetűek, vám-, adó- stb. rendeletek kiírásával kerülnek forgalomba.

Félünk, hogy az a szegedi képviselő, aki többéves pesti, vagy még inkább egri távollét után könnyedén cserbenhagyja a szeged-alsóvárosi körzetét, és Újszegeden szeretne biztonságban parlamenti helyet csinálni magának, az rövid idő alatt innen is tovább fog állni.

Félünk, hogy valaki ismét kirohanást fog végezni a Parlamentben a „rendőrállam” ellen, hozzájárulva a rendőrség hiá-

MIÉP nevében szeretettel hívjuk erre a rendezvényünkre a lap munkatársait és az említett közírókat, hogy személyesen győződjenek meg erről. Boldog lennék, ha elfogadnák meghívásunkat, függetlenül attól, hogy milyen a véleményük Csurkáról és az általa vezetett politikai mozgalomról.

Veress Antal
Szeged

nyos ellátásához, hogy aztán elsőként tüntethessen a rendőrség munkája miatt.

Félünk az olyan hangadóktól, akik a tömegeket tudatosan a nem-tudás állapotában szeretnék látni, hogy maguk lehessenek a felvilágosított (mikorben a konkrét példánál maradva, a rendőrségi tájékoztató a tüntetés előtti napon megadott minden lehetséges választ a demonstrálóknak.)

Félünk, hogy valaki általános félelmet fog kelteni, összemossa a bűnözés típusait, ál-naívan észre sem véve, hogy egy bizonyos anyagi szint alatt a maffia nem támad. (Vagyis mindenki vagyonszerűen féljen, miközben lehet a „hatalmas nyomorgó tömeg” rémképét kelteni.)

Félünk az olyan emberektől, akik Antall József plakátjai alatt kerültek a Parlamentbe, hogy aztán a köztársasági elnöki pozíció meg nem kapása után dühödten támadják őt.

Haló poraiban is áldja meg az Ég azt, aki Önnel kapcsolatban így döntött. Időben felhívta a figyelmünket, hogy jobb felni, mint megijedni. Biztos vagyok benne, hogy a fentiek miatt túl soká már nem kell félünk!

Laky Magdolna
Szeged, Felső u. 2/A. III. 12.